

اولویت‌بندی راهبردهای توسعه ورزش در شهر شاهرود با رویکرد لجستیک معکوس

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۳۰

میشم قنبریان

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی،

شاهرود، ایران. Ghanbariyan.m1401@gmail.com

علی فهیمی نژاد

استادیار گروه تربیت بدنی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران.

afahimi77@gmail.com (نویسنده مسئول)

باقر مرسل

استادیار گروه تربیت بدنی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران Morsal1361@gmail.com

مهدی گودرزی

استادیار گروه تربیت بدنی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. mahdi.goudarzi26@gmail.com

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: به تدریج سازمان‌ها و موسسات به منظور برگزاری رویدادهای ورزشی و همچنین شرکت‌های تولید محصولات ورزشی، با محدود شدن حد و مرزهای قانونی، حق انتخاب زیادی جزء رفتن به سمت استفاده از فرآیندهای لجستیک معکوس در فعالیتهای خود نخواهند داشت. هدف تحقیق ارائه راهبردهای مطلوب جهت توسعه لجستیک معکوس ورزش در شهر شاهرود است.

روش پژوهش: از نوع آمیخته اکتشافی بوده؛ ابتدا از روش تحلیل محتوای کیفی و انجام مصاحبه با متخصصان، عوامل موثر بر توسعه لجستیک معکوس ورزش شاهرود تعیین شد. ۱۶ مصاحبه نیمه ساختاریافته تا رسیدن به اشباع داده‌ها انجام شد. در مرحله کمی، از مؤلفه‌های استخراج شده، پرسشنامه محقق ساخته‌ای تدوین شد؛ با توزیع بین نمونه‌های آماری (۱۲۷ نفر)، داده‌ها جمع‌آوری شد و اولویت‌بندی مقوله‌ها صورت گرفت. برای تعیین روایی صوری و محتوایی، پرسشنامه مذکور مجدداً بین ۱۱ نفر از اساتید و خبرگان توزیع شد و پیشنهادات مناسب در پرسشنامه نهایی لحاظ گردید. برای تعیین پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و مقدار آن برای هر متغیر بیشتر از ۰/۷۰ بود و پرسشنامه از پایایی لازم برخوردار بود.

یافته‌ها: نشان داد بین راهبردهای شناسایی شده، «سیاست‌گذاری در ورزش شاهرود مبتنی بر اهداف زیست محیطی» باید در بالاترین اولویت قرار گیرد.

نتیجه گیری: پیشنهاد می‌گردد سیستم‌هایی برای بازگشت آسان محصولات به مبداء طراحی شده و به آسانی در دسترس مشتریان قرار گیرند؛ محصولات ورزشی به صورت شفاف معرفی شود تا اعتمادسازی صورت گیرد؛ و با کیفیت‌ترین محصولات و خدمات ورزشی ارائه شوند تا در توسعه فعالیتهای ورزشی نیز اثربخش باشند.

واژگان کلیدی: لجستیک معکوس، راهبرد، محیط زیست، ورزش، شاهرود

مقدمه

از جمله مباحثی که امروزه در حوزه لجستیک و مدیریت زنجیره تأمین صنایع مختلف مطرح شده، موضوع لجستیک معکوس^۱ و مدیریت بازگشتی‌ها بوده؛ امری که به نظر نمی‌رسد تاکنون در صنایع مختلف کشور به آن توجه خاصی شده باشد. طی دو دهه اخیر، شرکت‌ها و صنایع زیادی در کشورهای پیشرفته بررسی در این زمینه را آغاز کرده و لجستیک معکوس را یکی از فرایندهای مهم در زنجیره تأمین خود در نظر گرفته‌اند. حتی به تازگی گواهینامه ISO در خصوص فرایندهای مرجوعی نیز توسط برخی از شرکت‌های پیشرفته دریافت شده است (وحیدیان و داودی، ۱۳۹۵). امروزه در کشورهای پیشرفته جهان، سازمان‌های صنعتی، دولتی، تجاری و خدماتی بر فرایندهای لجستیک معکوس و زنجیره تأمین تمرکز کرده‌اند که این مقوله در ایجاد ارزش اقتصادی واقعی کالاها و خدمات به همراه پشتیبانی از ملاحظات زیست محیطی نقش موثری دارد. این تمرکز اکنون در کلیه بازارها از جمله بخش‌های صنعتی و فناوری پیشرفته، تجاری و محصولات مصرفی رو به افزایش است (سرونان و کوکار^۲، ۲۰۱۶).

در سال‌های اخیر به علت مسائل مختلفی نیاز شده است که سازمان‌ها به مسائل مختلف اقتصادی از جمله کاهش هزینه‌ها فکر نمایند. امروزه لازم است که سازمان‌ها در انجام فعالیت‌های مختلف به ابعاد متفاوتی از جمله جامعه و محیط زیست نیز توجه داشته باشند (بسکی و سیورینگ^۳، ۲۰۱۴). اقتصاد جهانی به سرعت در حال رشد می‌باشد و جمعیت کلی جهان نیز افزایش یافته، که این سبب مصرف بالای سوخت و منابع طبیعی در جهان شده است؛ و این تمایل به مصرف نابه‌جای منابع تجدیدنپذیر در سطح جهان را بیشتر نموده است (ژو و همکاران^۴، ۲۰۰۰). حدود ۵۰ درصد محصولات در طول فرایند ساخت نیاز به دوباره‌کاری و اصلاح دارند که مجموع این بازگشت‌ها، هزینه‌ای را در پی خواهد داشت که با این مواد مرجوعی می‌توان بسیاری از هزینه‌های سازمان‌ها را جبران نمود. با دانستن این موضوع که هزینه پردازش یک محصول مرجوعی ممکن است ۲ تا ۳ برابر هزینه حمل و نقل بیرونی آن باشد، بیشتر به اهمیت مقوله لجستیک معکوس در صنایع مختلف پی خواهیم برد (سوسانتی و همکاران^۵، ۲۰۱۸). آمادگاری یا لجستیک معکوس تمام فعالیت‌های زنجیره تأمین را شامل می‌گردد که به صورت معکوس انجام می‌شود. در لجستیک معکوس مهم‌ترین اصل این است که بسیاری از محصولات که اصطلاحاً غیرقابل استفاده هستند،

دارای ارزش بوده و با اندکی اصلاح و ترمیم می‌توان آن‌ها را مجدداً وارد زنجیره تأمین کرد (جورجیادیس و بسیو^۶، ۲۰۱۰).

بیان مساله

امروزه مباحث لجستیک معکوس به سبب افزایش اهمیت صرفه جویی در مواد اولیه، عوامل زیست محیطی و قوانین دولتی، توجه محققین بسیاری را به خود جلب نموده‌اند (گویندان و همکاران^۷، ۲۰۱۴). علاوه بر این، با توجه به نرخ برگشت ۱۱ تا ۲۲ درصد محصولات در زنجیره تأمین، همواره تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان با چالش بزرگی در این زمینه مواجه می‌باشند (آقایی و مکتبی^۸، ۱۳۹۴). از این‌رو، مدیریت فرآیند لجستیک معکوس و بخش کنترل انتقال کالاها و تولیدات دارای قابلیت بازگشت در مدیریت زنجیره تأمین، نقش مهمی در تسهیل این چالش و تثبیت موقعیت رقابتی تأمین کنندگان در بازار به منظور کاهش هزینه و زمان خواهند داشت. متأسفانه با گذشت زمان، چرخه عمر محصولات هر روز کوتاه‌تر شده است. اخیراً تصویب قوانین سبز در دولت‌ها که به بازگرداندن و از رده خارج کردن مواد زائد الکترونیکی، شیمیایی و دیگر مواد خطرناک مربوط است، مدیران سطوح عالی را وادار نموده تا به فرایند مدیریت زنجیره تأمین حلقه بسته توجه بیشتری داشته باشند (جورجیادیس و بسیو^۹، ۲۰۱۰). آن‌ها ملزم هستند تا لجستیک معکوس را به‌عنوان بخشی از لجستیک مستقیم یا حتی به‌طور مستقل در نظر بگیرند. این فرآیند شامل هماهنگی و کنترل کامل، بارگیری و تحویل فیزیکی مواد، قطعات و محصولات بلااستفاده، از محل مصرف یا ذخیره سازی به محل تعیین تکلیف بازیابی، استحصال، معدوم سازی، دفن، دفع و در صورت بازگرداندن به محل مصرف در موارد مناسب است (بلومبرگ^{۱۰}، ۲۰۰۴).

این توجه روزافزون به مدیریت ضایعات و وضع قوانین جدید در خصوص ضایعات محصولات تولیدی، تولید کنندگان کالاها را به سمت بهبود فرآیند تولید خود کشانده است، چرا که هزینه‌های انهدام و پاک‌سازی محیط زیست بسیار بالاست. از این‌رو، بیشتر شرکت‌ها و واحدهای تولیدی در اروپا و امریکا مسئولیت جمع‌آوری، پخش و به‌روز کردن کالاهای دست دوم تولیدی خود را عهده‌دار شده‌اند (باقری نژاد و همکاران^{۱۱}، ۱۳۹۲). علاوه بر این، برای تزریق پویایی و توسعه یک سیستم لجستیکی مناسب، ضروری است که در زنجیره تأمین یک سازمان لجستیک، جامع‌نگری خوبی وجود داشته

باشد. به عبارت دیگر، بحث توزیع معکوس و سایر ابعاد لجستیک معکوس باید به منظور فراهم کردن رضایتمندی مشتری به خوبی لحاظ گردد؛ تا مشتری پس از تأمین نیازهایش، از سیستم لجستیک مورد انتخاب خود احساس امنیت کند و مطمئن باشد که در صورت وجود هرگونه عیب و نقص در کالای درخواستی خود که ممکن است در حین فرآیندهای تولید، توزیع و یا انبار ایجاد شده باشد، با استقرار سیستم لجستیک معکوس، قابل ارجاع باشد. وجود چنین فرآیندی می‌تواند ساز و کار جمع‌آوری کاملاً منظم کالاهایی که برای مصرف کننده یا مشتری قابل استفاده نیستند را در زنجیره تأمین فراهم نماید و در کوتاه‌ترین زمان به مشتری بازگردانده شود. ایجاد رضایتمندی و امنیت خاطر برای مشتریان، به منزله دمیدن روح پویایی در یک سیستم لجستیک است و استقرار این نظام و عملکردهای دقیق آن، می‌تواند تبلیغ خوبی برای جذب و حفظ بیشتر مشتری و نهایتاً سودآوری بالاتر باشد (نرجا^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۶).

تحقیقات دیگری نیز مورد مطالعه قرار گرفتند که به بررسی موانع موثر بر لجستیک معکوس پرداخته‌اند. چپو و همکاران^{۱۷} (۲۰۰۷) عدم توجه به مسئولیت اجتماعی، مشکلات موجود در هزینه‌کرد و فشارهای سازمانی را به عنوان موانع موثر بر به‌کارگیری لجستیک معکوس شناسایی نمودند. هوسکرافت^{۱۸} (۲۰۱۱) به مشکلات در اجرای قوانین و مقررات و همچنین هزینه‌های بالای لجستیک معکوس، به عنوان موانع استفاده از لجستیک معکوس اشاره داشتند. تحقیقاتی نیز موانع مدیریتی، مالی، سیاستمداری و شالوده (دهناد و باقری، ۱۳۹۴)، اهمیت سیستم‌های اطلاعاتی (ماریکا^{۱۹}، ۲۰۰۲)، و حمایت مدیران ارشد (راوی و شانکاری^{۲۰}، ۲۰۰۱) را به عنوان نقش مداخله‌گری بر اجرا و یا عدم اجرای لجستیک معکوس در سازمان‌ها و شرکت‌ها نام برده‌اند.

در حوزه ورزش نیز، مطالعات اندکی در خصوص لجستیک معکوس انجام گرفته است. ملاسینی^{۲۱} و همکاران (۲۰۱۰) اشاره داشتند که ورزش و حوزه‌های مربوط به آن به علت برخورداری از پتانسیل‌های بالا، نیاز اساسی بر اجرای لجستیک معکوس را دارا می‌باشند. ژانگ^{۲۲} و همکاران (۲۰۰۲) در تحقیق خود به بررسی برنامه‌ریزی در خصوص پیاده‌سازی لجستیک معکوس و مدیریت زنجیره تأمین سبز در المپیک ۲۰۰۸ پکن پرداختند. آنان پس از بررسی‌های خود اشاره داشتند که ایجاد برنامه‌ریزی در خصوص رگسیون لجستیک که در حوزه ورزش، باید به شکل مناسب برنامه‌ریزی و اجرایی گردد. کومار و مالگیانت^{۲۳} (۲۰۰۶) در پژوهشی چنین عنوان کردند که اجرای موفقیت‌آمیز لجستیک معکوس در تولیدی‌های ورزشی، می‌تواند ضمن بهبود عملکرد، به بهبود وجهه آنان در سطح جامعه نیز منجر گردد. به طور مثال تولیدی ورزشی مشهور نایکی، در برنامه‌های تولیدی خود، توجه ویژه و خاصی به موضوع لجستیک معکوس داشته و دارد.

لجستیک معکوس دارای ابعاد و شاخص‌های مختلفی می‌باشد. بلومبرگ^{۱۱} (۲۰۰۴) اشاره داشت که لجستیک معکوس دارای شاخص‌هایی شامل سیستم جمع‌آوری زباله‌ها و اقلام بلااستفاده، تفکیک و نگهداری اقلام عادی، تفکیک و نگهداری اقلام خطرزا و سیستم تعیین تکلیف و بازیافت می‌باشد. کانن و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۰) نیز مشخص نمودند که لجستیک معکوس در قالب پنج نوع تعمیر، مرمت و تازه‌سازی، تولید مجدد، قطعه برداری و بازیافت عمل می‌نماید. با بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد که در چند تحقیق عوامل موثر بر لجستیک معکوس مورد مطالعه قرار گرفته؛ که از جمله آن‌ها، تحقیق عبدالرحمان و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۲) است. ایشان در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که عوامل مرتبط با قوانین و مقررات، تقاضای مشتریان، انگیزه، هزینه، منابع، نگرانی‌های زیست محیطی، ادغام و کیفیت از جمله عوامل موثر بر توسعه لجستیک معکوس می‌باشد. یو و وو^{۱۴} (۲۰۱۰) نیز نشان دادند که عوامل مربوط به کارایی لجستیک معکوس از جمله عوامل موثر بر توسعه لجستیک معکوس هستند. بیومن و کولن^{۱۵} (۲۰۰۷) عوامل مربوط به قانون‌گذاری در حوزه محیط زیست و همچنین آگاهی در خصوص فواید لجستیک معکوس را از جمله عوامل موثر بر استفاده از لجستیک معکوس معرفی نمودند. کاریوکی و وایگانجو^{۱۶} (۲۰۱۴) ادعان داشتند که برخی استراتژی‌ها از جمله بهبود قوانین حمایتی در خصوص حفاظت از محیط زیست،

گسترده‌گی ورزش در سطوح مختلف قهرمانی، حرفه‌ای، تربیتی و همگانی سبب گردیده است تا از آن به عنوان یک حوزه تاثیرگذار بر شرایط جامعه و محیط پیرامونی یاد شود و رد پای آن در مسائل زیست محیطی مشهود باشد. این در حالی است که با برخی مشاهدات اولیه می‌توان چنین اذعان داشت که توجه به لجستیک معکوس در ورزش به خصوص در کشور ما کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این مساله سبب گردیده است تا خلاء تحقیقاتی در خصوص توسعه لجستیک معکوس در ابعاد ورزش به خوبی احساس شود. این کاستی، ضمن کاهش شواهد علمی در خصوص این فناوری نوین در ورزش سبب گردیده است تا در جهت کاربرد آن راه‌کارهایی علمی و مطلوب موجود نباشد. از این‌رو، اندک تلاش‌های شکل گرفته شده در خصوص کاربرد لجستیک معکوس با پشتوانه علمی کافی همراه نخواهد بود و به‌طور محتمل دچار مشکلاتی خواهد شد. بنابراین، تحقیق حاضر سعی در پاسخ به این سوال دارد که راهبردهای مطلوب به منظور توسعه لجستیک معکوس ورزش شهر شاهرود کدامند؟ و اولویت‌بندی آن‌ها چگونه است؟

مبانی نظری

مدیریت زنجیره تامین

مدیریت زنجیره تامین تمامی فعالیت‌های زنجیره‌ی تامین را با هم هماهنگ می‌کند. واژه‌ی مدیریت زنجیره‌ی تامین اولین بار توسط دو محقق به نام‌های اولیور و وبر در سال ۱۹۸۹ به کار رفت و سپس به‌طور گسترده در دهه‌ی ۱۹۹۰ استفاده شد. پیش‌تر از واژه‌ی لجستیک و مدیریت عملیات به جای آن استفاده گردید.

مفهوم لجستیک

فرآیند لجستیک به وسیله انجمن مدیریت لجستیک به صورت زیر تعریف شده است: «لجستیک بخشی از فرایند زنجیره تامین است که برنامه‌ریزی، اجرا و کنترل مؤثر و کارای جریان و انبارش کالاها، خدمات و اطلاعات مرتبط را از نقطه مبداء تا نقطه مصرف به عهده دارد تا نیازمندی‌های مشتری برآورده شود» (راشتون و همکاران^{۲۴}، ۲۰۰۰). لجستیک شامل هفت فعالیت‌های که همگی لازم و ملزوم یکدیگرند. عمده فعالیت‌های لجستیک شامل: خدمات به مشتریان، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی برای تقاضا، تأمین و تدارکات، نگهداری، انبارداری، توزیع مواد و لجستیک معکوس می‌باشد (حقیقت، ۱۳۸۵).

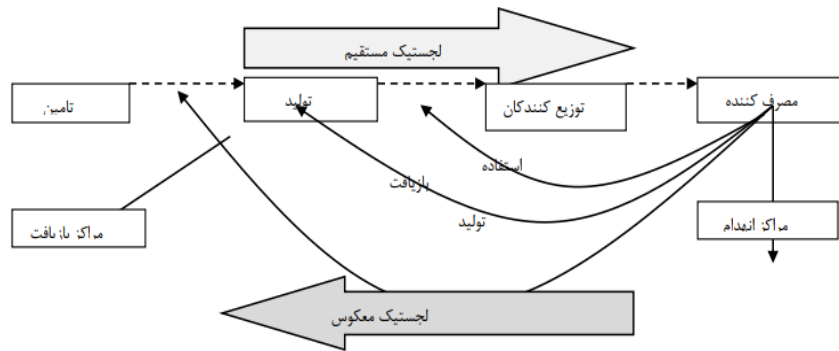
لجستیک معکوس

لجستیک معکوس فعالیت‌های لجستیکی چرخه معکوس جریان محصول (شامل محصولات از کار افتاده، معیوب و خراب) را شامل می‌شود؛ که دارای اهداف گوناگونی جهت برتری بخشیدن به سازمان‌ها و شرکت‌ها و فراهم آوردن مزیت رقابتی برای آن‌ها است. این اهداف شامل موارد زیر می‌باشد:

- به دست آوردن کالاها و محصولات کارکرده و کهنه‌ی مشتری‌ها توسط دلال‌ها و واسطه‌ها و یا تولیدکننده‌ها؛
- بازگشت کالاها به کارخانه و یا تاسیسات برای بازرسی و طبقه‌بندی و عرضه‌ی مجدد برای کاربرد در بخشی از زنجیره‌ی تامین؛
- ارزیابی وضعیت کالاهای برگشتی برای گرفتن سودآورترین تصمیم در مورد کاربرد مجدد آن محصولات یا تصمیم‌گیری این که این کالاها مجدداً چگونه به کار گرفته شوند، برای مثال آیا تعمیر شوند و به عنوان کالای دست دوم به بازار عرضه شوند و یا قطعات آن‌ها از هم جدا شود و مجدداً قطعات سالم آن‌ها در فرآیند تولید به کار گرفته شود؛
- برگشت به کارخانه برای برگرداندن تنظیمات و ویژگی‌های آن به حالت اولیه و گارانتی و تعمیرات لازم برای عرضه‌ی مجدد آن به مشتری؛
- ایجاد بازارهای کالای دست دوم برای فروش مجدد محصولات تعمیرشده یا بازیافت شده (بلکبرن^{۲۵} و همکاران، ۲۰۰۴).

انواع مختلفی از تصمیمات برای عرضه‌ی مجدد می‌تواند گرفته شود. بعضی شرکت‌ها با همه‌ی کالاهای مرجوعی مانند هم برخورد می‌کنند و همه‌ی آن‌ها را به عنوان کالاهای معیوب در نظر می‌گیرند. در حالی که بسیاری از کالاهای مرجوعی ممکن است نو باشند و اصلاً به کار نرفته باشند و این‌ها می‌توانند مجدداً به زنجیره‌ی تامین روبه جلو برای فروش مجدد بازگردند. برخی کالاهای برگشتی می‌توانند به عنوان ضایعات به فروش برسند. برخی نیز می‌توانند به عنوان کالاهای تعمیری در بازارهای کالاهای دست دوم به مشتریانی که یا مایل نیستند و یا توان مالی خرید کالای نو را ندارند، برای ایجاد یک جریان درآمدی اضافی، به فروش برسند. کاربرد متداول دیگری برای استفاده‌ی کالاهای برگشتی، تامین قطعات لازم برای ارائه‌ی خدمات گارانتی و پشتیبانی به محصولات فعلی می‌باشد که نهایتاً هزینه خدمات گارانتی و پشتیبانی را برای شرکت کم می‌کند (کومار^{۲۶}، ۲۰۱۱). در تحقیق حسین‌زاده (۱۳۹۰) جریان کالا در لجستیک مستقیم و معکوس نشان داده شده است (شکل ۱).

شکل ۱: جریان کالا در لجستیک مستقیم و معکوس (حسین‌زاده، ۱۳۹۰)

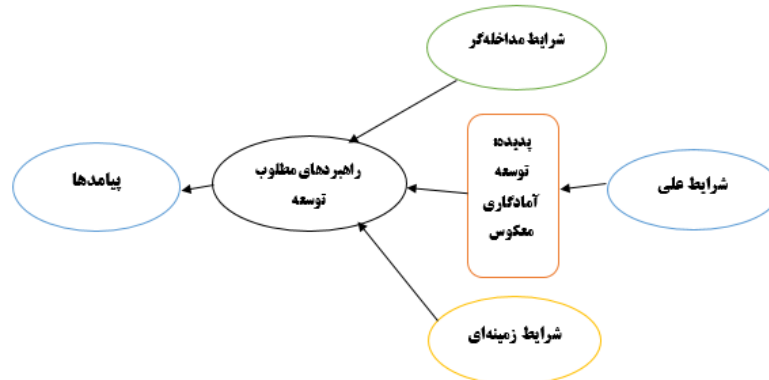
سهیم است در خسارت وارد کردن به محیط زیست نسبت به حمل و نقل ریلی و آبی. رشد مداوم در حمل و نقل باعث افزایش تخریب محیط زیست و کاهش منابع انرژی می‌گردد که خود تهدید جدی برای سلامت انسان، تعادل محیط زیست و سلامت زمین در منظر کلان است. جمیدی و زیلانی^{۳۲} (۲۰۱۰) نشان دادند که لجستیک سبز به یکی از مسائل عمده در سطح جهان تبدیل شده است که هر شرکتی در صنعت غیر ممکن است که از آن صرف نظر کند. بنابراین ضروری است که تحقیقات بیشتری در زمینه این که چگونه لجستیک سبز می‌تواند در صنعت ورزش نیز تسهیل پیدا کند صورت پذیرد.

مدل مفهومی پژوهش

مدل پیشنهادی تحقیق با توجه به مطالعات صورت گرفته و مبانی نظری موجود، و براساس روش استراوس و کوربین (۱۹۹۹)، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پدیده اصلی، راهبردها و پیامدهای مرتبط توسعه لجستیک معکوس ورزش در شهر شاهرود در شکل (۲) ارائه شده است.

اثرات لجستیک بر محیط زیست

فعالیت‌های لجستیکی اثر منفی قابل توجهی بر محیط زیست دارند که وجود حمل و نقل مهمترین منبع خطرات زیست محیطی در سرتاسر زنجیره تامین می‌باشد (وو و دان^{۲۷}، ۱۹۹۵). به منظور بهبود کارایی عملیات در حمل و نقل، 3PLها اغلب به کاهش هزینه و کوتاه کردن زمان لیدتایم، بدون در نظر گرفتن اثرات زیست محیطی می‌پردازند (ارونسن و برودین^{۲۸}، ۲۰۰۶). حمل و نقل باعث انتشار قابل ملاحظه‌ای از گازهای گلخانه‌ای از قبیل کربن دی اکسید، ذرات ریز، نیترواکسید و هگزا فلورید گوگرد می‌شود که جو جهانی و همچنین سلامت انسان را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد. بنابراین موضوع محیط زیست در صنعت لجستیک به شدت متمرکز بر روی حمل و نقل و توزیع می‌باشد (رودریگو، اسلک و همکاران^{۲۹}، ۲۰۰۱). برآورد شده است که ۸٪ انتشار کربن دی اکسید در سراسر جهان به دلیل حمل و نقل می‌باشد (ریبی رو و کوبایاشی^{۳۰}، ۲۰۰۷). وودبرن و وایتینگ^{۳۱} (۲۰۱۰) بیان کردند که حالات متفاوت حمل و نقل باعث سطح مختلفی از اثرات زیست محیطی می‌شود. آنها بیان کردند که حمل و نقل جاده‌ای به طور قابل ملاحظه‌ای

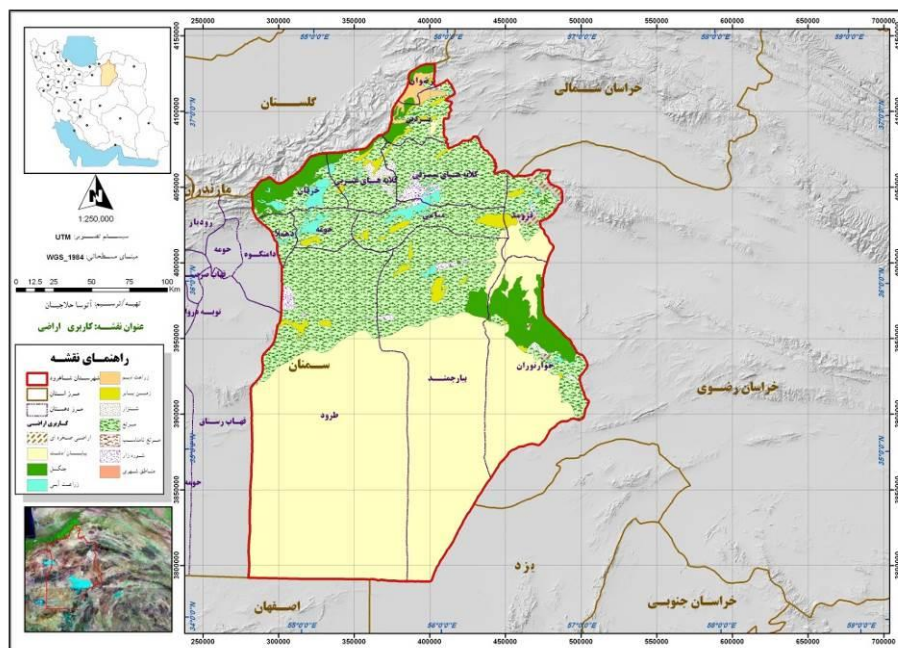

شکل ۲: مدل پیشنهادی پژوهش (مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

روش پژوهش

منطقه مطالعاتی این تحقیق، شهر شاهرود در استان سمنان بوده است (شکل ۳). پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، روش پژوهش، توصیفی و شیوه گردآوری پیمایشی بود چون هیچ گونه دستکاری بر روی متغیرها و عوامل صورت نگرفته و بر اساس رویکرد پژوهش، آمیخته بود. در مرحله اول، برای ساخت الگو از روش کیفی و برای آزمون الگو از روش کمی توصیفی-تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر الگوی معادلات ساختاری استفاده گردید. روش پژوهش آمیخته از نوع اکتشافی متوالی (ابتدا کیفی و سپس کمی) بود که با استفاده از روش کدگذاری استراوس و کوربین انجام شد. در این روش، سه حالت کدگذاری "باز، محوری و انتخابی" وجود دارد. کدگذاری باز فرآیند تحلیلی است که با آن، مفاهیم شناسایی شده و ابعاد آنها در داده‌ها کشف می‌شوند. در این مرحله محقق، مقوله‌های اولیه اطلاعات در خصوص پدیده در حال مطالعه را با بخش‌بندی اطلاعات شکل می‌دهد؛ و به آن بخش از کار اطلاق می‌شود که به طبقه‌بندی کردن پدیده‌ها از یادداشت‌های کوتاه پرداخته می‌شود و نتیجه نهایی آن، نام نهادن و طبقه‌بندی کردن مفاهیم است. طبقه‌بندی مفاهیم وقتی صورت می‌گیرد که مفاهیم را برای تشخیص دادن موارد مشابه با هم مقایسه کرده سپس آنها را با یکدیگر جمع کرده و یک سیستم بزرگ‌تر را ایجاد کنند. بدین ترتیب، مطالب بیان شده در مصاحبه چندین بار مورد بررسی قرار گرفته و جملات کلیدی آن کشف و مفهوم آن استخراج شده

است (جلالی و حقیقی کفاش، ۱۳۹۷). کدگذاری محوری فرآیند ارتباطدهی مقوله‌ها به زیرمقوله‌ها و پیوند دادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌هاست و دلیل نام گذاری آن به محوری این است که کدگذاری حول محور یک مقوله تحقق می‌یابد. در این مرحله، مقوله‌ها و ابعاد حاصل از کدگذاری باز تدوین شده و در جای خود قرار می‌گیرد، تا دانش فزایندهای در مورد روابط ایجاد شود. در کدگذاری انتخابی، محقق یک نظریه از روابط بین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری را به نگارش در می‌آورد. فرآیند یکپارچه سازی و بهبود بخشی نظریه در کدگذاری انتخابی از طریق فئونی انجام می‌شود که مقوله‌ها را به یکدیگر متصل می‌کند. در اینجا محقق بررسی می‌کند که چگونه عوامل ویژه‌ای بر پدیده اثر می‌گذارند و با استفاده از راهبردهای خاص به خروجی‌های ویژه‌ای منجر می‌شوند به عبارت دیگر کدگذاری انتخابی، یافته‌های مراحل کدگذاری قبلی را گرفته، مقوله محوری را انتخاب می‌کند، به شکلی نظاممند آن را به سایر مقوله‌ها ربط می‌دهد و مقوله‌هایی را تکمیل می‌کند که به بهبود و توسعه بیشتر نیاز دارند (کریسوال، ۲۰۰۵). استفاده از این سه روال کدگذاری بدین معناست که نظریه‌پردازان داده بنیاد از روال‌های طرح‌ریزی شده برای تدوین نظریه‌شان استفاده می‌کنند. آنها به تحلیل داده‌هایشان برای تبدیل به انواع ویژه‌ای از مقوله‌های موجود در کدگذاری محوری تکیه و اطمینان می‌کنند (کریسوال، ۲۰۰۵).

شکل ۳: موقعیت محدوده مورد مطالعه در کشور و استان سمنان، (مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰)

جدول ۱: نمونه آماری بخش کمی پژوهش تفکیک شده براساس تخصص

ردیف	تخصص	فراوانی	درصد فراوانی
۱	اعضای هیئت علمی رشته تربیت‌بدنی	۳۸	۳۰
۲	خبرگان آگاه در زمینه محیط زیست	۷	۶
۳	مدیران سازمان‌های ورزشی	۴۱	۳۲
۴	MBA	۲۶	۲۰
۵	مهندسی صنایع	۱۵	۱۲
	مجموع	۱۲۷	۱۰۰

(مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

روایی و پایایی ابزار تحقیق

در این پژوهش برای بررسی روایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت‌کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و دیدگاه‌های آن‌ها اعمال شد. برای تعیین روایی محتوایی، پرسشنامه مذکور مجدد بین ۱۱ نفر از اساتید و صاحب‌نظران در این زمینه (خبرگان) توزیع گردید. نظر اساتید راهنما و مشاور پیشنهادات مناسب در مورد ابعاد مذکور در پرسشنامه نهایی لحاظ گردید. همچنین، به منظور روایی صوری^{۳۳} پرسشنامه، گرایش مشارکت‌کنندگان به پاسخ‌گویی، قابل فهم بودن سؤالات و ظاهر سؤالات پرسشنامه توسط نمونه آماری، از نظر متخصصان مذکور بررسی و تأیید شد.

برای تعیین پایایی پرسشنامه نیز از روش ضریب آلفای کرونباخ^{۳۴} استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ که بین صفر و یک نوسان می‌کند؛ اگر یک باشد، نشانه پایایی کامل ابزار اندازه‌گیری است و در صورتی که صفر باشد، نشانه‌ی عدم پایایی کامل آن است. این عدد اعشاری به‌دست آمده به‌صورت درصد بیان می‌شود. معمولاً به دست آمدن پایایی بین ۰/۶ تا ۰/۸ برای آزمون با اهداف پژوهشی کفایت می‌کند و مقدار قابل قبول در اکثر منابع معتبر ۰/۷ است. جدول (۲) نتایج آزمون آلفای کرونباخ برای ابعاد پرسشنامه تحقیق حاضر را نشان می‌دهد.

جدول ۲: نتایج آزمون آلفای کرونباخ جهت ارزیابی

پایایی ابزار تحقیق

متغیر	آلفای کرونباخ
شرایط علی	۰/۷۷
عوامل زمینه‌ای	۰/۸۱
عوامل مداخله‌گر	۰/۸۲
راهبردهای مطلوب توسعه	۰/۷۸
پدیده اصلی	۰/۷۷
پیامدهای توسعه	۰/۸۰
مجموع	۰/۷۹

(مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که علاوه بر بخش شامل اطلاعات جمعیت‌شناختی (داده‌های مربوط به سن، جنسیت، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی و سابقه کار) بود، شامل شش بخش و ۶۷ گویه بود (شرایط علی: ۱۲ گویه؛ شرایط زمینه‌ای: ۲۰ گویه؛ شرایط مداخله‌گر: ۲۱ گویه؛ پدیده اصلی: ۴ مورد؛ راهبردهای توسعه: ۶ مورد؛ پیامدهای توسعه: ۴ مورد). برای طراحی سؤالات سه بخش اول پرسشنامه (شرایط علی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر) از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (بسیار زیاد، ۵ امتیاز تا خیلی کم، ۱ امتیاز) استفاده شد. سؤالات بخش ۴ (پدیده اصلی)، بخش ۵ (راهبردهای توسعه) و بخش ۶ (پیامدهای توسعه) نیز به صورت اولویت‌بندی ارائه شد. از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، فراوانی درصدی، میانگین و انحراف استاندارد) در بخش جمعیت‌شناختی و از شاخص‌های آمار استنباطی (آزمون آلفای کرونباخ، کولموگروف اسمیرنوف و آزمون فریدمن) برای تحلیل یافته‌های تحقیق استفاده شد.

در بخش کیفی پژوهش برای انجام مصاحبه میدانی، جامعه آماری را خبرگانی تشکیل دادند که در زمینه موضوع تحقیق صاحب‌نظر بودند، استاد راهنما و یا مشاور دانشجویان دکتری در این حوزه بوده، مقاله و کتاب مرتبط داشتند، مدرس دوره‌ها و کارگاه در این زمینه برای سازمان‌ها بودند، در زمینه ورزش، محیط زیست، MBA، مهندسی صنایع و حوزه لجستیک (لجستیک معکوس) تدریس کرده بودند؛ انتخاب این افراد برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش به‌صورت هدفمند از نوع معیاری صورت گرفت (۱۶ مصاحبه تا رسیدن به اشباع نظری ادامه داشت)؛ و در بخش کمی پژوهش، بعد از گردآوری اطلاعات حاصل از پژوهش کیفی، اقدام به ساخت پرسشنامه نموده و این پرسشنامه در بین کلیه افراد صاحب نظر و متخصص در حوزه ورزش، MBA، مهندسی صنایع و محیط زیست در سطح استان بودند که تعداد آن‌ها حدود ۱۸۰ نفر برآورد گردید، و بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۱۲۳ نفر باید به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شوند. اما با توجه به احتمال افت نمونه آماری در حین پژوهش، تعداد ۱۵۰ پرسشنامه توزیع گردید و در نهایت ۱۲۷ پرسشنامه که به درستی تکمیل شده بود، جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (جدول ۱).

۱۰/۱ درصد از نمونه‌های پژوهش دیپلم و زیردیپلم، ۴۰/۲ درصد کارشناسی و ۴۹/۷ درصد نمونه‌های پژوهش، کارشناسی ارشد و دکتری بودند. ۲۵/۷ درصد زن و ۷۴/۳ درصد مرد بودند.

نتایج ارائه شده در جدول (۲) نشان دهنده آن است که مقدار آلفای کرونیباخ برای هر متغیر و به طور کلی بیشتر از ۰/۷۰ بوده؛ لذا پرسشنامه مورد استفاده برای تمامی متغیرها به طور مجزا و در مجموع، از قابلیت اعتماد و یا به عبارت دیگر از پایایی لازم برخوردار است.

نتایج تحلیل کیفی پژوهش

در این مرحله، چند کد مفهومی حاصل شده از کدگذاری باز مصاحبه‌ها به یک مقوله تبدیل می‌شود. در جدول (۳) نتایج کدگذاری محوری بر اساس کدهای مفهومی و مقولات آورده شده است.

یافته‌های پژوهش

نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش نشان داد که ۱۴/۳ درصد ۲۱ تا ۴۰ سال، ۵۲/۳ درصد، ۴۱ تا ۶۰ سال و ۳۳/۴ درصد بیشتر از ۶۱ سال سن داشتند. همچنین مشخص گردید که

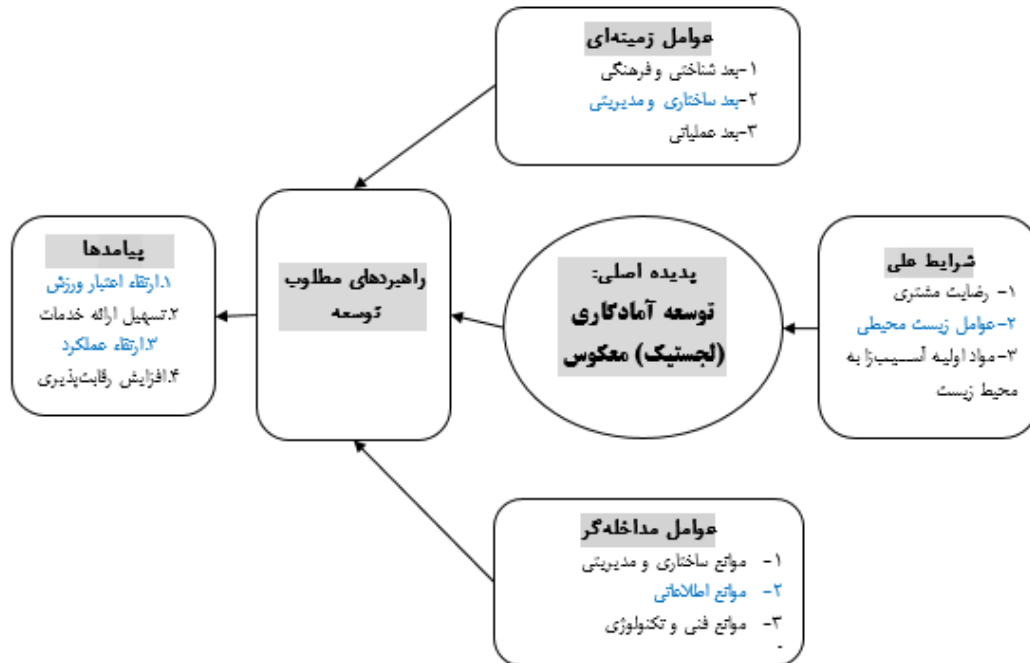
جدول ۳: نتایج کدگذاری محوری مصاحبه‌ها و شکل‌دهی مقولات

ردیف	مقوله	مفاهیم	کد مصاحبه‌شونده
۱		مدیریت اصولی منابع طبیعی	P1, P5, P10
۲	عوامل زیست محیطی	توجه به نیازهای نسل آینده در استفاده از منابع طبیعی (اعم از منابع تجدیدپذیر و تجدیدنپذیر)	P5, P6, P9, P11
۳		بهره گرفتن از ویژگی‌های منحصر به فرد ورزش در راستای اهداف زیست محیطی	P1, P6, P9
۴		بهره‌گیری از جاذبه‌ها و پتانسیل‌های طبیعی شهرستان شاهرود در توسعه گردشگری ورزشی	P3, P5, P6
۵	مواد اولیه	استراتژیک بودن منابع تجدیدنپذیر	P1, P2, P8
۶	آسیب‌زا به محیط زیست	عدم رهاسازی پسماند و پساب ناشی از فعالیت‌های ورزشی و گردشگری	P3, P5, P8, P10
۷		نیاز بشر به استفاده از منابع تجدیدنپذیر که جایگزین مناسب ندارند	P8, P9, P11
۸		ارزش‌گذاری مشتری در فعالیت‌های ورزشی	P1, P3, P10
۹	رضایت مشتری	کیفیت خدمات رسانی به مشتریان در فعالیت‌های ورزشی	P6, P9, P10
۱۰		شفافیت، کیفیت و ارزش محصولات ورزشی با توجه به عوامل زیست محیطی	P3, P7, P8
۱۱		سیستم‌های در دسترس جهت بازگشت آسان محصولات به مبدا به منظور حفاظت از محیط زیست	P2, P6, P9, P11
۱۲		اعتمادسازی در حوزه فعالیت‌های ورزشی جهت توسعه فعالیت‌های زیست محیطی	P2, P3, P11
۱۳		بالا بردن سطح آگاهی جامعه از صرفه جویی مالی با فرآیندهای لجستیک معکوس در ورزش	P2, P8, P11
۱۴		شفاف سازی و اطلاع‌رسانی درباره اثرات زیست محیطی لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P1, P3, P5
۱۵		بالا بردن سطح آگاهی مالیاتی در خصوص محصولات برگشتی از طریق فرآیند لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P5, P9, P10
۱۶	بعد شناختی و فرهنگی	الگوبرداری از فعالیت‌های محیط‌زیستی نهادهای ورزشی ملی و بین‌المللی پیش‌رو	P7, P8, P9
۱۷		افزایش آگاهی از ظرفیت‌های ناشی از فرآیند لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی با ایجاد مزیت رقابتی	P5, P6, P10
۱۸		قابلیت قرارگیری آسان محصولات برگشتی از فعالیت‌های ورزشی در بازار در راستای اهداف زیست محیطی	P3, P6, P7, P10, P13
۱۹	بعد عملیاتی	تأمین تجهیزات استاندارد و منطبق بر تکنولوژی روز دنیا در فرآیند لجستیک معکوس	P6, P10, P11
۲۰		مهیا نمودن جریان سریع اطلاعات جهت استفاده از لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P2, P3, P8, P9
۲۱		مهیا نمودن زیرساخت‌های فنی کارآمد در فرآیند لجستیک معکوس در ورزش شاهرود	P3, P6, P7, P10, P13
۲۲		انجام تحقیقات علمی مبتنی بر لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P1, P2, P9, P10
۲۳		ایجاد برنامه‌ریزی دقیق جهت توسعه لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P1, P3, P5, P9
۲۴		تربیت و آموزش افراد متخصص در زمینه لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P9, P10, P11
۲۵		اولویت دادن به فرآیندهای لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P5, P7, P9, P10, P11
۲۶	بعد ساختاری و مدیریتی	تشکیل کارگروه‌ها و کمیته‌های تخصصی لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P1, P7, P11
۲۷		هماهنگی بین سازمانی به منظور حسن انجام لجستیک معکوس در فعالیت‌های ورزشی	P3, P8, P9
۲۸		ارزیابی مهارت‌های مورد نیاز نیروی انسانی در لجستیک معکوس	P5, P7, P8
۲۹		ارائه بازخوردهای انگیزشی (ارتقاء حقوقی و سازمانی) به هیئت‌ها و سازمان‌های ورزشی فعال در حیطه لجستیک معکوس	P2, P3, P11
۳۰		تدوین قوانین و سیاست‌های حمایتی (ارگان‌های دولتی و غیردولتی) در استفاده از فرآیندهای	P3, P7, P10, P11

ردیف	مقوله	مفاهیم	کد مصاحبه‌شونده	
		لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی		
۳۱		جمع‌آوری کارآمد ضایعات و محصولات برگشتی در فعالیتهای ورزشی	P1, P6, P10	
۳۲		در نظر گرفتن و تأمین منابع مالی مناسب برای فرآیند لجستیک معکوس	P1, P5, P7, P8	
۳۳	موانع فنی و تکنولوژی	فقدان سیستم‌های فن‌آوری اطلاعات در ورزش با توجه به عوامل زیست محیطی	P5, P9	
۳۴		فقدان استانداردهای مشخص محیط زیستی برای رشته‌های مختلف ورزشی شاهرود	P4, P9, P11	
۳۵		نقص در زیرساخت‌های تخصصی لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P2, P8, P10	
۳۶		نقص دانش و تخصص در لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P4, P11	
۳۷		فقدان آگاهی از ظرفیتهای لجستیک معکوس در ایجاد عملکرد رقابتی در ورزش	P2, P3, P9	
۳۸		نقص در فرایندهای پژوهشی مبتنی بر لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P3, P10	
۳۹	موانع اطلاعاتی	عدم شناخت کارکردها و فواید زیست محیطی لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P6, P7, P8	
۴۰		کمبود دانش مالیاتی محصولات برگشتی ناشی از لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P5, P8, P10	
۴۱		فقدان شناخت شیوه‌های کارآمد لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P3, P7, P8	
۴۲		نبود اطلاع‌رسانی مناسب و افزایش آگاهی ورزشکاران تراز اول ورزش شاهرود در مورد مفاهیم زیست‌محیطی و لجستیک معکوس در ورزش	P1, P3, P6	
۴۳	عوامل مداخله‌گر	کمبود نیروهای مدیریتی متخصص	P1, P2, P7	
۴۴		فقدان طراحی سبز در راستای اهداف زیست محیطی برای محصولات تاریخ گذشته	P6, P9, P11	
۴۵		وجود مشکلات مالی فراوان در انجام لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P7, P11	
۴۶		عدم برنامه‌ریزی اصولی به منظور توسعه لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P2, P9	
۴۷		نبود قوانین حمایتی و انگیزشی (ارتقاء حقوقی و سازمانی) در استفاده از فرآیندهای لجستیک معکوس در راستای اهداف زیست محیطی در ورزش	P2, P3, P9	
۴۸		موانع ساختاری و مدیریتی	نبود شرایط تجربه اندوزی در خصوص لجستیک معکوس در فعالیتهای ورزشی	P1, P3, P4, P8
۴۹			عدم وجود متولی (مراجع دولتی و غیردولتی) جهت انجام لجستیک معکوس در ورزش شاهرود در راستای اهداف زیست محیطی	P5, P7, P10
۵۰			اهمیت ندادن به فرآیندهای لجستیک معکوس به عنوان عملکرد رقابتی	P1, P2, P8
۵۱			نداشتن نیروی انسانی آموزش دیده و باتجربه	P6, P8, P11
۵۲			عدم بهره‌گیری از محبوبیت پیشکوتان و اسطوره‌های ورزش شاهرود در راستای اهداف زیست محیطی	P3, P7
۵۳		ضعف هماهنگی بین سازمانی جهت توسعه لجستیک معکوس در ورزش	P5, P7, P9	
۵۴	پدیده اصلی (توسعه لجستیک معکوس)	برنامه‌ریزی اصولی به منظور اجرای بهینه لجستیک معکوس در ورزش شاهرود	P3, P6, P10	
۵۵		اولویت‌بندی مناسب خدمات و کالاهای ورزشی پرمصرف	P2, P3, P7	
۵۶		استفاده مجدد از مواد و کالاهای استفاده شده در ورزش در راستای اهداف زیست محیطی	P2, P3, P6	
۵۷		معدوم سازی هدفمند مواد زاید با تاکید بر اقدامات زیست محیطی در ورزش شاهرود	P6, P7, P9	
۵۸		سیاست گذاری در ورزش شاهرود مبتنی بر اقدامات لجستیک معکوس	P1, P3, P5, P8	
۵۹		نظارت بر حسن انجام فعالیتهای لجستیک معکوس در ورزش با تاکید بر اصول زیست محیطی	P5, P6, P10	
۶۰		تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت انجام اقدامات لجستیک معکوس در بدنه ورزش شهرستان شاهرود	P6, P7, P8	
۶۱	راهبردهای مطلوب توسعه	آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی متخصص در ورزش در راستای اهداف زیست محیطی	P2, P3, P9	
۶۲		رسیدگی بهتر به نیازهای مشتریان	P1, P3, P6	
۶۳		ایجاد سامانه اطلاعاتی در ورزش شهرستان شاهرود جهت مدیریت لجستیک معکوس	P1, P6, P9, P11	
۶۴		افزایش رقابت پذیری شرکت‌های خدماتی و تولیدی	P1, P11	
۶۵	پیامدها	ارتقاء عملکرد سازمانی	P1, P3, P7, P11	
۶۶		تسهیل در ارائه بعضی خدمات با تاکید بر اهداف زیست محیطی	P5, P6, P11	
۶۷		ارتقاء اعتبار ورزش در جهت حفظ محیط زیست	P2, P7, P9	

(مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

با توجه به نتایج ارائه شده در جدول (۳)، ۶۷ کد با توجه به نتایج ارائه شده در جدول (۳)، ۱۲ مقوله اصلی استخراج شد. در مرحله کدگذاری انتخابی پس از تعیین ابعاد شناسایی شده، به منظور ترسیم مدل مفهومی تحقیق و بررسی روابط بین آن ابعاد، کدگذاری انتخابی انجام شد. نتایج کدگذاری انتخابی و مدل نهایی الگوی پارادایمی که خروجی روابط شناسایی شده ناشی از این کدگذاری در شکل (۴) نشان داده شده است.

شکل ۴. مدل نهایی الگوی پارادایمی براساس نتایج کدگذاری انتخابی (مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

آماره‌های آزمون فریدمن در جدول (۴) نشان می‌دهد که فرض مبنی بر عدم وجود تفاوت بین میانگین‌ها رد شده (سطح معناری ۰/۰۰۱) و بنابراین، بین این مولفه‌ها و متغیرها از نظر اهمیت تفاوت معنی‌داری وجود دارد. از این‌رو، می‌توان از نظر میزان اهمیت بین آن‌ها، اولویت‌بندی انجام داد؛ در جدول (۵)، اولویت‌بندی این مولفه‌ها و متغیرها از نظر تفاوت رتبه میانگین ارائه شده است. اطلاعات ارائه شده در جدول (۵) نشان می‌دهد که در بین راهبردهای کاربردی شناسایی شده، «سیاست گذاری در ورزش شاهرود مبتنی بر اهداف زیست محیطی (با اقدامات لجستیک معکوس)» باید در بالاترین اولویت اجرایی قرار گیرد؛ بعد از آن راهبرد «نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های لجستیک معکوس در ورزش شاهرود با تاکید بر اصول زیست محیطی» و سپس راهبرد «تامین منابع مالی مورد نیاز جهت انجام اقدامات لجستیک معکوس در بدنه ورزش شاهرود» اولویت عملیاتی شدن دارند. و در نهایت راهبرد «آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی متخصص در ورزش شاهرود در راستای اهداف زیست محیطی» باید مورد توجه قرار گیرد تا مسیر توسعه لجستیک معکوس ورزش شاهرود را هموار سازد.

نتایج تحلیل کمی پژوهش

اولویت‌بندی راهبردهای مطلوب موثر بر توسعه لجستیک معکوس ورزش شاهرود در بخش راهبردهای موثر بر توسعه لجستیک معکوس ورزش شهر شاهرود، چهار نوع راهبرد مطلوب شناسایی شده و برای اولویت‌بندی از جانب مسئولان و صاحب نظران، به پیمایش گذاشته شد. همان طور که قبلاً گفته شد در این پرسشنامه، اولویت با امتیاز کمتر از سوی پاسخ‌دهندگان رتبه‌بندی شده است، پس می‌توان گفت میانگین رتبه کمتر، نشان‌دهنده اولویت بیشتر متغیر مورد نظر خواهد بود. ابتدا برای بررسی معنی‌دار بودن تفاوت امتیاز بین متغیرها از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون فریدمن (راهبردهای مطلوب توسعه)

تعداد نمونه	۱۲۷
خی دو	۹۶/۲۳۱
درجه آزادی	۳
سطح معناداری	۰/۰۰۱

جدول ۵. نتایج آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی میانگین متغیرهای (مفاهیم) راهبردهای مطلوب توسعه

رتبه	میانگین رتبه	مفاهیم
۱	۴/۱۸	سیاست گذاری در ورزش شاهرود مبتنی بر اهداف زیست محیطی (با اقدامات لجستیک معکوس)
۲	۳/۸۲	نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های لجستیک معکوس در ورزش شاهرود با تاکید بر اصول زیست محیطی
۳	۳/۵۹	تامین منابع مالی مورد نیاز جهت انجام اقدامات لجستیک معکوس در بدنه ورزش شاهرود
۴	۳/۴۶	آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی متخصص در ورزش شاهرود در راستای اهداف زیست محیطی

(مأخذ: نگارندگان، ۱۴۰۱)

بحث و نتیجه‌گیری

می‌کنند که یک زنجیره‌ی معکوس کارآمد، یک ضرورت برای آن‌ها به حساب می‌آید.

دومین راهبرد «نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های لجستیک معکوس در ورزش شاهرود با تاکید بر اصول زیست محیطی» است. تحقیقات بررسی شده در این زمینه نشان داد که مدیران در دیدگاه سنتی، نظارت را از دو جهت مختلف در نظر می‌گرفتند. از یک سو نظارت را فعالیتی برنامه‌ریزی شده، آگاهی دهنده و بیرونی می‌دانستند که مستلزم سلسله مراتب مشخصی از طبقات مدیریت با نقش‌های کاملاً تعریف شده و قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های حاکم بر تعریف و تخصیص اختیارات و مسئولیت‌ها برای دستیابی به اهداف است. از سوی دیگر، نظارت را از نظر ماهیت آرمانی، مبتنی بر رسالت و درونی برمی‌شمردند که در آن نظارت در قالب باورها و اعتقادات مشترک از طریق چشم‌اندازی مشخص و با استفاده از مجموعه‌ای از روش‌ها و فرهنگ حاکم بر سازمان اعمال می‌گردد (الوانی، ۱۳۹۱). در هر دو حالت نظارت بیرونی و درونی، نظارت‌های کوتاه مدت و بلندمدت را از طریق تعیین اهداف، قوانین، سلسله مراتب، نگرش‌ها و فرهنگ سازمانی اعمال می‌شوند (عاصمی پور، ۱۳۹۶). در حالی که از دید نظام‌های نوین مبتنی بر مدیریت دانش نظیر فعالیت‌های لجستیک معکوس، تمام این چارچوب‌ها صرفاً برای نظارت‌های کوتاه مدت قابل قبول و قابل اجراست؛ و آینده بلندمدت در هر نظام پویا و این چنینی عملاً ناشناخته است. در این شرایط، برنامه‌ریزی برای نظارت بلندمدت باید به گونه‌ای انجام پذیرد که بتواند رفتارهای اصلی و مشترک بین فرآیندهای لجستیک معکوس ورزش شهرستان را دائماً بر اساس شاخص‌های تعیین شده اندازه‌گیری کند و بر ارتقاء شهرت شرکت‌ها و سازمان‌های مربوطه نیز تأثیر مثبت بگذارد (گارسیا، چیکان، لارا، ۲۰۲۰؛ الوانی، ۱۳۹۱). بنابراین با توجه به وجود شاخص‌های نظارتی مختلف برای ارزیابی و کنترل محصولات و پسماندهای متفاوت ورزشی، لازم است این فرایند به‌طور مؤثر تنظیم و انجام پذیرد، تا خودبه‌خود رفتارهای کنترل شده‌ای ایجاد کند؛ حتی اگر هیچ کس

راهبردهای توسعه لجستیک معکوس در ورزش شاهرود اشاره به فعالیت‌های اجرایی و کاربردی دارد که متناسب با عوامل، محدودیت‌ها و زمینه‌های موجود شناسایی و ارائه می‌گردد و بازگو کننده مسیر رشد و ترقی آن می‌باشد. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر، در بین راهبردهای شناسایی شده، «سیاست گذاری در ورزش شاهرود مبتنی بر اهداف زیست محیطی (با اقدامات لجستیک معکوس)» باید در بالاترین اولویت اجرایی قرار گیرد؛ بعد از آن راهبرد «نظارت بر حسن انجام فعالیت‌های لجستیک معکوس در ورزش شاهرود با تاکید بر اصول زیست محیطی» و سپس راهبرد «تامین منابع مالی مورد نیاز جهت انجام اقدامات لجستیک معکوس در بدنه ورزش شهر» اولویت عملیاتی شدن دارند. و در نهایت راهبرد «آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی متخصص در ورزش شهر در راستای اهداف زیست محیطی» باید مورد توجه قرار گیرد تا مسیر توسعه لجستیک معکوس ورزش شهر شاهرود را هموار سازد.

اولین راهبرد موثر و کاربردی در مسیر توسعه لجستیک معکوس ورزش شاهرود «برنامه‌ریزی‌های بلند مدت و استراتژیک بر اساس اهداف زیست محیطی» است تا از این طریق سازمان‌های ورزشی و شرکت‌های تولیدی و خدماتی ورزشی ملزم به ورود در این عرصه شوند و همانند کشورهای پیش‌رو در این فرآیند، با علاقه و انگیزه مضاعف، قوانین تدوین شده در جهت حفاظت از محیط زیست را رعایت کنند و محصولات و خدمات سبز ارائه دهند. غالباً این قوانین شرکت‌های تولید کننده را بر آن می‌دارد که خودشان ضایعات و کالاهای مستهلک شده‌ی تولیدی‌شان را از بازار جمع‌آوری کنند. در صورتی که فقدان یک فرآیند لجستیک معکوس کارآمد در سازمان، اولاً هزینه‌ی سنگینی را به واحد تولیدی تحمیل می‌کند و ثانیاً، اگر شرکت موفق به جمع‌آوری کالاهای فرسوده نشود، جریمه‌های سنگین و کمرشکنی از سوی دولت تحمیل خواهد شد (کومار، ۲۰۱۱). بنابراین، سازمان‌های امروزی بیش از پیش احساس

موجب کاهش هزینه‌ها، افزایش سوددهی و رسیدگی بهتر به نیاز مشتریان خواهد شد. همچنین، با توجه به تحقیقات پورنصرخاکباز و کرباسی (۱۳۹۳) و زارع رئیس‌آبادی و رضایی (۱۳۹۳) می‌توان از دولت و نهادهای مسئول و اثرگذار مانند شهرداری‌ها در تحقق اهداف حفاظت محیط زیست و ایجاد اقتصاد سبز کمک گرفت و برای تامین منابع مالی مشارکت جست. در اختیار گذاشتن وام‌های مناسب دارای توجیه اقتصادی و با بروکراسی کمتر که دارای توقف‌های معقول و انگیزشی در بازپرداخت‌ها باشد، از جمله راه کارهای دیگر در تامین منابع مالی لجستیک معکوس در بدنه ورزش شاهرود است.

چهارمین راهبرد «آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی متخصص در ورزش شاهرود در راستای اهداف زیست محیطی» است. که در تحقیقات بسیاری بر لزوم آموزش نیروهای انسانی زبده و توانمندسازی آن‌ها جهت بهترین نتایج و کارکردها تاکید شده است. از آنجا که وجود نیروهای کارآمد و باصلاحیت به بهبود بیشتر در کیفیت محصولات، کاهش بیشتر در محصولات مشکل‌دار و ضایعاتی، استفاده بهینه‌تر از مواد اولیه، حمایت همه جانبه از فعالیت‌های لجستیک معکوس، کمک شایانی می‌کند. نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات خالقی (۱۳۹۱)، دژبرد، معطر حسینی و مرجانی (۱۳۹۲)، فدائی و رادفر (۱۳۹۵)، آذر و همکاران (۱۳۹۷) و امیدی (۱۳۹۴) هم‌خوانی دارد. بنابراین لازم است با توجه به سیاست‌ها و تصمیم‌های اصلی سازمان/ شرکت که در خصوص لجستیک معکوس و براساس برنامه‌های راهبردی و اسناد بالادستی اتخاذ شده است، سطح آموزش و تعداد نیروی متخصص مورد نیاز مشخص گردد. سپس با برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و کارگاه‌های دانش افزایی برای مدیران، طراحان و کارکنان، به آموزش و توانمندسازی آن‌ها مبادرت نمود تا با استفاده از اطلاعات جدید و دانش روز، هنگام فرآیند تولید محصولات، بتوانند برخی از حوزه‌های پرهزینه از جمله عیوب طراحی، نیازمندی و خواست مشتریان، مواد اولیه و ... را شناسایی نموده و با توانمندی‌ها و خلاقیت‌های خود تهدیدها را به فرصت و نقاط ضعف را قوت تبدیل کنند.

پیشنهادهای پژوهش

- با توجه نتایج حاصل در خصوص شناسایی شرایط علی موثر بر توسعه لجستیک معکوس در ورزش شاهرود، پیشنهاد می‌گردد سیستم‌هایی برای بازگشت آسان محصولات به مبداء طراحی شده

بر آن‌ها نظارت مستقیم نداشته باشد. از این‌رو، نظارت بر حسن انجام فعالیت‌ها به‌عنوان جزئی از فرایند به‌صورت خودکار و براساس انعطاف‌پذیری و عدم تعادل انجام خواهد پذیرفت. چالش شرکت‌ها، جهت ارزیابی و نظارت بر تولید کالاهای سازگار با محیط زیست و محصولات برگشتی و ضایعاتی به زنجیره‌ی تأمین، با توجه به طول عمر متفاوت محصولات، نیازمند طرز برخورد متفاوت در این سیستم نظارتی خواهد بود؛ به‌طور مثال، یک دوچرخه ثابت که فقط یک عیب کوچک دارد و با یک تعمیر جزئی می‌تواند مجدداً توسط شرکت در بازار کالاهای دست دوم به فروش برسد؛ یا تردمیلی که کاملاً مستهلک شده و در نتیجه باید قطعات آن از هم جدا شده و تفکیک شود و قطعات قابل استفاده آن مجدداً در فرآیند تولید به کار رود؛ و یا یک کفش ورزشی برگشتی، کاملاً نو است و مشتری به دلیل دوست نداشتن رنگش عودت داده است و تنها با یک بسته‌بندی مجدد می‌تواند دوباره به بازار عرضه شود؛ یا زمانی که یک کالا کاملاً مستهلک و غیرقابل استفاده شده و هیچ کاربردی نخواهد داشت. وقتی این کالاها بتوانند در مبدأ از هم تفکیک شوند، دو مزیت برای شرکت‌ها خواهد داشت؛ اول این که نیاز نیست که همه‌ی کالاها به ابتدای زنجیره‌ی تأمین برگردند و در نتیجه نقش مهمی در کاهش هزینه‌ها خواهد داشت. ثانیاً، باعث می‌شود که کالاهای قابل استفاده، مدت زمان زیادی معطل نمانند و ارزش‌شان کاهش نیابد و در نهایت با سرعت بیشتری می‌توانند در محل مناسب شان مورد استفاده قرار گیرند.

راهبرد بعدی «تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت انجام اقدامات لجستیک معکوس در بدنه ورزش شاهرود» است که در ظاهر بار مالی فزاینده‌ای را بر شرکت‌ها و سازمان‌ها تحمیل خواهد نمود (بلکبرن و همکاران، ۲۰۰۴). اما در واقع، اتخاذ راهبرد سرمایه‌گذاری در زمینه لجستیک معکوس، بهبود عملکرد زیست محیطی در زنجیره تأمین، مزایا و منافع زیادی را مانند صرفه جویی در منابع انرژی، کاهش هزینه، آلاینده‌ها، استفاده مجدد و حذف یا کاهش ضایعات، کاهش اثرات محیطی و در نهایت ارتقای بهره‌وری را برای شرکت‌ها و سازمان‌ها به همراه خواهد داشت (جعفری و همکاران، ۱۴۰۰؛ مومنی و زرشکی، ۱۴۰۰؛ حسینی دهشیری و آقایی، ۱۳۹۸؛ جعفری و همکاران، ۱۳۹۹؛ فدائی و رادفر، ۱۳۹۵؛ امیدی، ۱۳۹۴؛ شهرباف و آوخ‌دارستانی، ۱۳۹۳؛ فهیمی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۱). گنجعلی، شیرویه‌زاد و شاهین (۱۳۹۲- ب) معتقدند که دستیابی به چابکی در فرآیندهای لجستیک معکوس امری ضروری بوده و

- Bayle, E. (2017). The organisation of sport and policy towards sport federations. In J. Scheerder, A. Willem, & E. Claes (Eds.), *Sport policy systems and sport federations. A cross-national perspective* (pp. 263–282). London: Palgrave Macmillan.
- Bedard, C., Hanna, S., & Cairney, J. (2019). A Longitudinal Study of Sport Participation and Perceived Social Competence in Youth. *Journal of Adolescent Health*. doi:10.1016/j.jadohealth.2019.09.017
- Berry, R., & Manoli, A. E. (2018). Alternative revenue streams for centrally funded sport governing bodies. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(3), 429–450. Doi: 10.1080/19406940.2017.1387587
- Breuer, C., & Feiler, S. (2015). *Sport Development Report 2013/2014. Analysis of the situation of sports clubs in Germany. Abbreviated Version*. Cologne: Sportverlag Strauß.
- Breuer, C., & Wicker, P. (2009). *Sport Development Report 2007/2008. Analysis of the sports clubs'situation in Germany. Abbreviated Version*. Cologne: Sportverlag Strauß.
- Breuer, C., Feiler, S., Llopis-Goig, R., & Elmoose-Østerlund, K. (2017). Characteristics of European sports clubs. A comparison of the structure, management, voluntary work and social integration among sports clubs across ten European countries. Odense: University of Southern Denmark.
- Creswell, J. W. (2005). "Educational Research: Planning", *Journal of Conducting*.
- Dallmeyer, S., Wicker, P., & Breuer, C. (2017). Public expenditure and sport participation: An examination of direct, spillover, and substitution effects. *International Journal of Sport Finance*, 12(3), 244–264.
- Downward, P., & Rasciute, S. (2011). Does sport make you happy? An analysis of the well-being derived from sports participation. *International Review of Applied Economics*, 25(3), 331–348.
- Elmoose-Østerlund, K., & Iversen, E. B. (2019). Do public subsidies and facility coverage matter for voluntary sports clubs? *Sport Management Review*. doi:10.1016/j.smr.2019.03.007
- Eurostrategies. (2011). *Study on the funding of grassroots sports in the EU. With a focus on the internal market aspects concerning legislative frameworks and systems of financing. Final Report. Volume I*. Brussels: Amnyos, CDES, Deutsche Sporthochschule Köln, EOC EU Office.
- Fahlén, J. (2015). Sport clubs in Sweden. In C. Breuer, R. Hoeckman, S. Nagel, & H. Van derWerff (Eds.), *Sport clubs in Europe. A*
- و به آسانی در دسترس مشتریان قرار گیرند؛ محصولات ورزشی به صورت شفاف معرفی شود تا اعتمادسازی صورت گیرد؛ و با کیفیت‌ترین محصولات و خدمات ورزشی ارائه شوند تا علاوه بر جلب رضایت مشتریان و مخاطبان، در توسعه فعالیت‌های ورزشی نیز اثربخش خواهد بود.
- پیشنهاد می‌شود به منظور حفظ عوامل زیست محیطی در شهرستان شاهرود، در برگزاری رویدادهای مختلف ورزشی، گردشگری ورزشی و ساخت ورزشگاه‌ها و ساختمان‌ها به موارد زیر توجه شود: صرفه جویی در مصرف انرژی، استفاده بهینه از نور طبیعی، بهینه‌سازی در مصرف آب و طراحی سیستم حمل و نقل عمومی تا نزدیک ورزشگاه‌ها، ...
- پیشنهاد می‌شود پسماندها و پساب‌های ناشی از فعالیت‌های ورزشی و گردشگری رهاسازی نشوند و از یک سیستم دفع و یا تصفیه کارآمد بهره گرفت.
- از آن جایی که هزینه انهدام و پاکسازی محیط زیست بسیار بالاست، پیشنهاد می‌شود توجه به مدیریت ضایعات و وضع قوانین جدید در خصوص ضایعات محصولات تولیدی باید در اولویت قرار گیرد تا تولیدکنندگان مجبور به بهبود فرآیند تولید شوند.
- با سیاست‌گذاری در ورزش شهرستان شاهرود مبتنی بر اهداف زیست محیطی و با انجام اقدامات لجستیک معکوس در سازمان‌های متولی و شرکت‌های ورزشی، مصرف کنندگان و مشتریان ورزشی از منافع حاصل بهره فراوان خواهند برد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌گردد مطلوبیت‌هایی مانند احساس امنیت از سالم بودن کالای مورد تقاضا، ضمانت لازم برای تحویل و توزیع مناسب، تقبل هزینه‌های ناشی از سالم نبودن آن و در نهایت تحویل مجدد محصول مورد نظر در کوتاه‌ترین زمان ممکن از سوی ارگان و شرکت مسئول به مشتریان عرضه شود.
- پیشنهاد می‌شود شرکت‌ها و سازمان‌های متولی ورزش در شهرستان شاهرود، نظارت همه جانبه و مستمر بر سیستم مرجوعی‌ها و فرآیندهای لجستیک معکوس داشته باشند تا در کسب اعتبار و شهرت، رضایت مشتری، کاهش هزینه‌ها، صرفه جویی در مصرف مواد اولیه تجدیدناپذیر و ... توفیق حاصل کنند.

- utilisation strategies. *Sport Management Review*, 18(4), 529–541.
- Jalali, Mohsen and Mehdi Khagir Kafash. (1397). Explaining the strategic control model of Iranian banking along with Its chemo-qualitative analysis, collection of papers of the 28th Monetary and Exchange Policy Conference, Central Bank. (Persian)
- Janssen, I., & LeBlanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 7(1), 1.
- Javadipour, M, Sami Nia, M. (2013). Public sports in Iran and the development of visions, strategies and plans for the future. *Journal of Applied Research in Sports Management*, 1 (4), 21-30. (Persian)
- Koski, P. (2012). Finnish sports club as a mirror of society. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 4(2), 257–275.
- Kumar, H., Manoli, A. E., Hodgkinson, I. R., & Downward, P. (2018). Sport participation: From policy, through facilities, to users' health, well-being, and social capital. *Sport Management Review*. 21(5): 549-562.
- Lamprecht, M., Bürgi, R., Gebert, A., & Stamm, H. (2017). Sportvereine in der Schweiz. Entwicklungen, Herausforderungen und Perspektiven [Sports clubs in Switzerland. Developments, challenges and perspectives]. Magglingen: Bundesamt für Sport BASPO.
- Lasby, D., & Sperling, J. (2007). Understanding the capacity of Ontario sports and recreation organizations. Toronto, ON: Imagine Canada.
- Li, J., & Siegrist, J. (2012). Physical activity and risk of cardiovascular disease—a meta-analysis of prospective cohort studies. *International journal of environmental research and public health*, 9(2), 391-407.
- Llopis-Goig, R. (2017). Spain: Putting the pieces of the sport system in place – The role of the sport federations. In J. Scheerder, A. Willem, & E. Claes (Eds.), *Sport policy systems and sport federations. A cross-national perspective* (pp. 243–262). London: Palgrave Macmillan.
- Millar, P. L. (2015). Capacity Building in Community Sport Organizations. Electronic Thesis and Dissertation Repository. 3010. London: University of Western Ontario.
- Nagel, S., Schlesinger, T., Wicker, P., Lucassen, J., Hoekman, R., van der Werff, H., & Breuer, C. (2015). Theoretical framework. In C. Breuer, R. Hoekman, S. Nagel, & H. van der Werff (Eds.),
- Nichols, G., & Taylor, P. (2015). Sport clubs in England. In C. Breuer, R. Hoekman, S. Nagel, & H. Van der Werff (Eds.), *Sport clubs in Europe. A cross-national comparative perspective* (pp. 111– 130). Cham: Springer.
- cross-national comparative perspective (pp. 343–367). Cham: Springer.
- Feiler, S., Wicker, P., & Breuer, C. (2018). Public subsidies for sports clubs in Germany: Funding regulations vs. Empirical evidence. *European Sport Management Quarterly* 1–21.
- Felfe, C., Lechner, M., & Steinmayr, A. (2016). Sports and child development. *PLoS ONE*, 11(5), e0151729. doi:10.1371/journal.pone.0151729
- Green, C. B. (2005). Building sport programs to optimize athlete recruitment, retention, and transition: Toward a normative theory of sport development. *Journal of Sport Management*, 19, 233–253.
- Green, M. (2006). From 'sport for all' to not about 'sport' at all? Interrogating sport policy interventions in the United Kingdom. *European Sport Management*
- Haring, M. (2010). Sportförderung in Deutschland. Eine vergleichende Analyse der Bundesländer [Sport funding in Germany. A comparative analysis of the states]. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Heinemann, K. (2005). Sport and the welfare state in Europe. *European Journal of Sport Science*, 5 (4), 181–188.
- Hoekman, R., Breedveld, K., & Kraaykamp, G. (2017). Providing for the rich? The effect of public investments in sport on sport (club) participation of vulnerable youth and adults. *European Journal for Sport and Society*, 14(4), 327–347.
- Hoye, R., & Nicholson, M. (2008). Locating social capital in sport policy. In M. Nicholson, & R. Hoye (Eds.), *Sport and social capital*. Amsterdam: ButterworthHeinemann.
- Humphreys, B. R., MacLeod, L., & Ruseski, J. (2014). Physical activity and health outcome: Evidence from Canada. *Health Econ*. 23(1), 33-54
- Ibsen, B., & Seippel, Ø. (2010). Voluntary organized sport in Denmark and Norway. *Sport in Society*, 13(4), 593–608.
- Ibsen, B., Nichols, G., Elmoose-Østerlund, K., Breuer, C., Claes, E., Disch, J., Zwahlen, J. A. (2016). Sports club policies in Europe. A comparison of the public policy context and historical origins of sports clubs across ten European countries. Odense: Centre for Sports, Health and Civil Society, University of Southern Denmark.
- Issavand, L, Tawhid FAM, M. (2015). Investigating the causes of the failure of the policy of targeting subsidies in Iran, *Encyclopedia of Law and Politics*, 23: 38-11. (Persian)
- Iversen, E. B., & Cuskelly, G. (2015). Effects of different policy approaches on sport facility

- Schüttoff, U., Pawlowski, T., Downard, P., & Lechner, M. (2018). Sports participation and social capital formation during adolescence. *Social Science Quarterly*, 99(2), 683–698. Doi: 10.1111/ssqu.12453
- Skille, E. Å. (2015). Community and sport in Norway: Between state sport policy and local sport clubs. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(4), 505–518.
- Thøgersen, M., & Iversen, E. B. (2014). Den kommunale støtte til idrætsforeninger. Succes eller sovepude? [Municipal funding for sports clubs. A success?]. In K. Eskelund, & T. Skovgaard (Eds.), *Samfundets idræt. Forskningsbaserede indspark i debatten Om idrættens støttestrukturer*. [Sport in society. Research-based inputs into the debate about public funding for sport], Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Ulseth, A.-L. B. (2004). Social integration in modern sport: Commercial fitness centres and voluntary sport clubs. *European Sport Management Quarterly*, 2(4), 95–115.
- Van Poppel, M., Claes, E., & Scheerder, J. (2018). Sport policy in Flanders (Belgium). *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(2), 271–285.
- Vella, S. A., Gardner, L. A., Kemp, B., Schweickle, M. J., & Cliff, D. P. (2019). Sports Participation, Health Behaviours, and Body Fat during Childhood and Early Adolescence: A Multiple Mediation. *Journal of Science and Medicine in Sport*. 22(12): 1324-1329.
- Vos, S., Breesch, D., Késenne, S., Hoecke, J. V., Vanreusel, B., & Scheerder, J. (2011). Governmental subsidies and coercive pressures. Evidence from sport clubs and their resource dependencies. *European Journal for Sport and Society*, 8(4), 257–280.
- Wicker, P., & Breuer, C. (2015). How the economic and financial situation of the community affects sport clubs' resources: Evidence from multi-level models. *International Journal of Financial Studies*, 3(1), 31–48.
- Parker AG, Markulev C, Rickwood DJ, Mackinnon A, Purcell R, Alvarez-Jimenez M, Yung AR, McGorry P, Hetrick SE, Jorm A. (2019). Improving Mood with Physical ACTivity (IMPACT) trial: a cluster randomised controlled trial to determine the effectiveness of a brief physical activity behaviour change intervention on depressive symptoms in young people, compared with psychoeducation, in addition to routine clinical care within youth mental health services-a protocol study. *BMJ Open*. 2019 Oct 28; 9(10):e034002. doi: 10.1136/bmjopen-2019-034002.
- Parnell, D., Spracklen, K., & Millward, P. (2017). Sport management issues in an era of austerity. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 67–74.
- Pawlowski, T., & Breuer, C. (2012). Die finanzpolitische Bedeutung des Sports in Deutschland. Wiesbaden: Springer-Gabler Research, 26.
- Pilgaard, M., & Nielsen, C. G. (2017). Idræt i danske kommuner. Betydningen af facilitetsdækning og kommunale udgifter til idræt for foreningsdeltagelsen [Sport in Danish municipalities. The significance of facility coverage and municipal subsidies for sports club participation]. Copenhagen: Danish Institute for Sports Studies.
- Rostamzadeh, P, Sadeghi, H, Assari, A, Yavari, K. (2014). The Effect of Government Investment in Sports on Economic Growth in Iran, *Quarterly Journal of Economic Research (Sustainable Growth and Development)*, 14 (4): 210-177. (Persian)
- Sadat Al-Husseini, M, Kabirmtaj, F. (2011). The effect of targeted subsidies on sports in the country, the 6th National Conference of Physical Education and Sports Sciences Students of Iran, Tehran, Research Institute of Physical Education and Sports Sciences. (Persian)
- Sadeghi, R, Zarifi, M, Davoodi, K. (2011). Investigating the effect of targeted subsidies on the level of participation of individuals in sports programs, from the perspective of managers of public and private clubs in western Tehran, the 6th National Conference of Physical Education and Sports Sciences Students, Tehran, Institute of Physical Education and Sports Sciences. (Persian)
- Sanderson, K.; Harris, F.; Russel, S. & Chase, S. (2000) the economic benefit of sport: A Review, Business and Economic Research Ltd (BERL).
- Schulz, K. H., Meyer, A., & Langguth, N. (2012). Exercise and psychological well-being., *Bundesgesundheitsblatt-Gesundheitsforschung-Gesundheitsschutz*, 55(1), 55-65.

یادداشت‌ها

- ¹ Reverse Logistics
- ² Saravanan & Kumar
- ³ Beske & Seuring
- ⁴ Zhou and et al
- ⁵ Susanty, Bakhtiar & Meridian
- ⁶ Georgiadis and Besiou
- ⁷ Govindan, Solimani, Kannan
- ⁸ Georgiadis and Besiou
- ⁹ Blumberg
- ¹⁰ Neeraja

- ¹¹ *Belumberg*
- ¹² *Kannan, Pokharel & Kumar*
- ¹³ *Abdulrahman., Gunasekaran & Subramanian*
- ¹⁴ *Yu & Wu*
- ¹⁵ *Bernon & Cullen*
- ¹⁶ *Kariuki & Waiganjo*
- ¹⁷ *Chiou, Wang, Chen & Yeh*
- ¹⁸ *Huscroft*
- ¹⁹ *Neeraja*
- ²⁰ *Ravi & Shankar*
- ²¹ *Melecini*
- ²² *Zhang*
- ²³ *Kumar & Malegeant*
- ²⁴ *Rushton et al.*
- ²⁵ *Blackburn*
- ²⁶ *Kumar*
- ²⁷ *Wu and Dunn*
- ²⁸ *Aronsson and Brodin*
- ²⁹ *Rodrigue & Slack et al*
- ³⁰ *Ribeiro and Kobayashi*
- ³¹ *Woodburn and Whitening*
- ³² *Jumadi and Zailani*
- ³³ *Face Validity*
- ³⁴ *Cronbach's alpha*

Prioritization of Sport Development Strategies in Shahrood City with Reverse Logistics Approach

Meysam Ghanbarian

PhD. Student of Sport Management, Department of Physical Education,
Shahrood Branch, Islamic Azad University, Shahrood, Iran.
Ghanbariyan.m1401@gmail.com

Ali Fahiminezhad

Assistant Professor, Department of Physical Education, Shahrood Branch,
Islamic Azad University, Shahrood, Iran *afahimi77@gmail.com*
(Corresponding Author)

Bagher Morsal

Assistant Professor, Department of Physical Education, Shahrood Branch,
Islamic Azad University, Shahrood, Iran. *morsal1361@gmail.com*

Mahdi Goudarzi

Assistant Professor, Department of Physical Education, Payamnoor
University, Tehran, Iran. *mahdigoudarzi26@gmail.com*

Abstract

Introduction and purpose: Gradually, organizations and institutions for the purpose of holding sports events, as well as companies producing sports products, with the limitation of legal boundaries, will not have much choice to use reverse logistics processes in their activities. The aim of the research is to provide optimal strategies for the development of reverse logistics of sports in Shahrood city.

Method: it was of mixed exploratory type; First, the effective factors on the development of reverse logistics in Shahrood sports were determined from the method of qualitative content analysis and conducting interviews with experts. 16 semi-structured interviews were conducted until data saturation was reached. In the quantitative phase, a researcher-made questionnaire was compiled from the extracted components; By distributing among the statistical samples (127 people), data was collected and categories were prioritized. To determine the formal and content validity, the said questionnaire was distributed again among 11 professors and experts, and suitable suggestions were included in the final questionnaire. Cronbach's alpha coefficient was used to determine reliability and its value was more than 0.70 for each variable, and the questionnaire had the necessary reliability.

Findings: It showed that among the identified strategies, "politicization in Shahrood sports based on environmental goals" should be given the highest priority.

Conclusion: It is suggested that systems be designed for easy return of products to the origin and be easily available to customers; Sports products should be introduced transparently to build trust; and provide the highest quality sports products and services to be effective in the development of sports activities.

Key words: reverse logistics, strategy, environment, sports, Shahrood